Познатите и позабравените листогризещи насекоми идват с пролетта

Гората е живот – със или без човека в нея има невероятно много, различни по размери животинки. Те се хранят, крият се или просто си почиват на различни места в горската екосистема. Горските обитатели съществуват в синхрон с развиващата се горска тревна, храстова и дървесна растителност. Идва пролетта, а с нея се излюпват и малките гъсенички на множество ципокрили насекоми, бръмбарчета и пеперуди.

Най-напред се излюпват листните оси в иглолистните гори. Те зимуват като яйчица в иглиците на бора и се излюпват с покачване на температурата на въздуха. Повечето от тях живеят и се хранят групово и можем да ги видим скупчени по върхните, стари иглици на боровете (*сн. 1*). Те имат различни и странни имена – **ръждива, червеноглава, обикновена, самотна борова листна оса**. Името им е свързано или с начина, по който изглеждат, или с поведението, което имат.

Ако засмолените иглици са привлекателни за някои видове, какво остава за крехките, свежи пъпки и новоразлистили се листенца на широколистните дървета. Още в неразвитите пъпки можем да видим малки дупчици от вгризване на някой пакостник, а по листата се появяват тънки мрежички, нишки или дупчици с различен размер и форма.

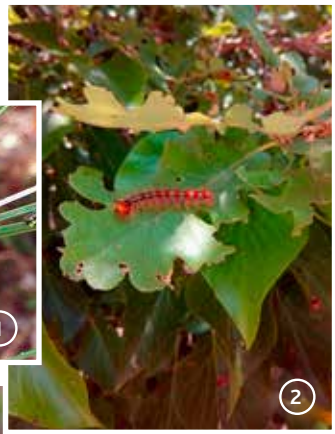

Помните ли, че вече сме си разказвали за **педомерките**? Тяхното име идва от начина им на придвижване – наподобява измерване на разстояния с човешка педя. Понякога те са изпъстрени с ярки цветове, а понякога приличат на сухо клонче. А помните ли за **листозавивачките**, които завиват листото, за да се крият в него? И двете групи като имагинират, стават пеперуди.

Има и пеперудни видове, които се развиват малко по-късно. Гъсениците им впечатляват с ярки цветове и образувания по тялото (*сн. 2*). **Гъботворка**, получила името си, защото покрива с власинки купчинките си с яйца и те приличат на гъбно образувание. **Пръстенотворка** – снася яйцата си като пръстенче около тънките клонки (*сн. 3*). **Дъбова** и **борова процесионка** – които пълзят една след друга в процесия, когато се придвижват от едно място на друго. Не трябва да пипате процесиите, защото може да получите сърбеж и други алергични реакции.

Често нагризването на краищата на листата се причинява и от бръмбари листояди, а завиването на листата като тръбичка – от бръмбар цигарджия. Понякога се виждат и малки топчици на върха на листната петура. В тях бръмбар, наречен **топковрът**, е завил своето яйчице. На пръв поглед приличат на малките сферични топчета, направени от малките мушици – **шикалкотворки**.

Ние, лесовъдите, наблюдаваме развитието на листогризещите насекоми, които могат да обезлистят дърветата. Повечето не са опасни за човека, но могат да обезлистят цели дървета и да ги разболеят. Ето защо се случва да пръскаме с вертолет, когато насекомите са изключително много. В природата обаче има неписан закон да не се погубва растението гостоприемник, а да му се даде шанс да се съвземе. Ето защо често наблюдаваме развитие на нов леторасъл от здравите върхни пъпки на увредените борови клончета и поява на нови листа от спящите пъпки при широколистните дървета.

Хайде при следващата пролетна разходка в гората да потърсим гъсенички, шикалки или интересни завити листа! Разглеждаме, но не пипаме! Ще се радваме да споделите със снимки находките си.

Д-р инж. Петя МАТЕВА
Снимки: Авторът
доц. Данаил ДОЙЧЕВ
и www.fick.com

КРЪСТОСЛОВИЦА ЗА ЛЮБОЗНАТЕЛНИ

Попълнете какво изобразява снимката или допълнете изречението:

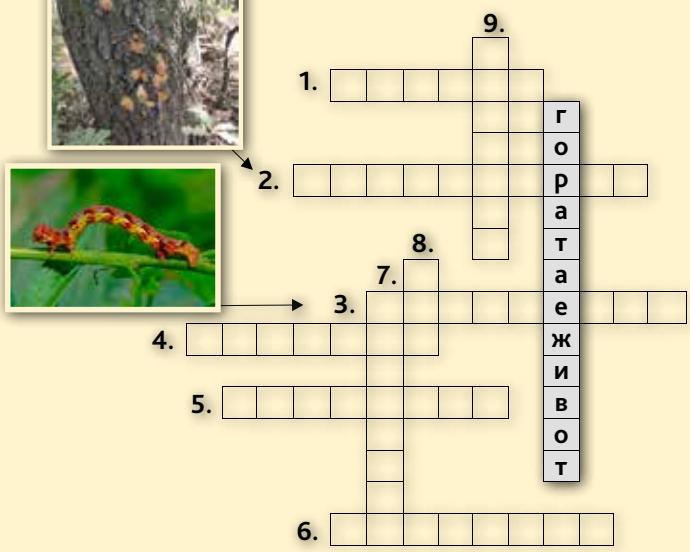

Водоравно: 1. Сезонът, в който всичко се пробужда, е... 2. На снимката има... 3. На снимката има... 4. Пръстенотворката снася яйцата си около клончето като... 5. Как се нарича движението на гъсениците една след друга? 6. Какво се ражда от семенцето?
Отвесно: 7. Вид красиво, летящо насекомо. 8. Светлата част от денонощието е... 9. Човек, който създава и се грижи за гората.

Отговори: *1. Пролет. 2. Гъботворка. 3. Педомерка. 4. Пръстен. 5. Процесия. 6. Растение. 7. Пеперуда. 8. Ден. 9. Лесовъд.*